

MUSIKALSK MISJONÆR i Heimdalsgata

John Sanders og hans Elysium sprer den klassiske musikks glade evangelium fra fjorten til atten for skremte nordmenn med musikalsk kompleks.

Hvor kultrens vugge enn stod, så var det i hvert fall ikke i Heimdalsgata, og hva Beethoven enn måtte ha forbundet med Elysium så var det neppe et kaldt spartansk rom der det for ikke så lenge siden en daglig omsetting av tomtens vaskemiddel og andre livsnødvendigheter. Ingen mektige munch`er pryder veggene i Heimsdalgata 26, intet symfoniorkester har noen sinne stemt sine instrumenter over de slitte steinflisene i det slitne rommet. Likevel har Oslo i ni måneder hatt et lite – vi tar sjansen på å skremmekultursenteret her, ene å alene har som følge av John Sanders idealistisk misjonsvirksomhet for å gi musikkskremte nordmenn del i de gleder musikken har gitt ham i løpet av hans 31- årige liv. Fra golv til tak er veggene dekket av LP-plater fylt av musikalske mesterverk, klassisk musikk vi kjenner fra NRKs mange pauser, og klassisk musikk bare de færreste har hørt – eller noen sinne vil få høre. Om lag 5.000 plater har Sanders omkring seg, og bortsett fra de tre-fire han fikk inn i dag kjenner han dem alle. John Sanders er

amerikaner født i Dallas, Texas, og oppvokst i et musikkinteressert og musiserende hjem. Han er musikkutdannet blant annet fra New England-konservatoriet i Boston, og det var som 19-årig student han kom til Norge på ferie. Han syntes Norge så til å være et bra sted å være, og kom tilbake et par år seinere og jobbet en god stund i en bank for å tjene til livets opphold, samt finansierte sin store lidenskap: den klassiske musikken.

SLUTT MED Å KASTE BORT TIDA

-Jeg vil helst se på tida som bankmann som en episode, og dessuten hadde jeg lovet meg selv å slutte med å kaste bort tida når jeg ble tredve, fra da av skulle musikken være alt, forteller Sanders muntert. Med sine briller og sitt høye, bølgete hår minner han om den unge Grieg som prydet i det sangværelset, der undertegnede i sin tid fikk innarbeidet seg et solid musikkompleks i overbevisningen om at klassisk musikk kun var forbeholdt sanglærere og andre representanter for finkulturen. Og John Sanders holdt ord, sluttet i banken og åpnet sitt Elysium, butikken som en håndfull mennesker nå etter ni måneder kjenner til. Her selger Sanders innspillinger som han er temmelig alene i Skandinavia om å føre, og skulle noen ha et ønske om å

skaffe seg en eller annen obskur lp med japansk kammermusikk, skaffer han nok det også. Og det koster ikke store penger, for Sanders er ikke forretningsmann.

- Penger interesserer meg ikke, bare jeg kan leve har jeg nok, det er musikken og atter musikken som er mitt liv, sier Sanders, - Den dagen butikken blir blomstrende business er jeg ikke interessert i den lenger. Det er musikken jeg er. Som utøvende musiker har Sanders gitt en cembalo-konsert på Munch-museet ved siden av at han har laget en del ting for radioen, men målet er dirigentens plass.

- Jeg føler at for å kunne bli et vellykket individ må jeg snart begynne å virke som dirigent, det er det som er vesentlig for meg. Min legning går ikke i retning av konsertsolist, jeg ville ikke kunne unngå å bli rutinesolist. Men å dirigere blir annerledes, dessuten synes jeg det er mangel på virkelig store dirigenter, selv om det går en del dyktige koreografer og show-menn omkring med dirigentlønn.

BUTIKK ELLER MISJONSSTASJON

Men foreløpig driver altså Sanders sin butikk, eller er det som innledningsvis nevnt mer en misjonsstasjon? Det er kanskje det, ellers hadde jeg vel ikke stått her fra

Tekst : Terje Mosnes

Foto: Odd Wentzel

Transkribert av Kjartan Bloch Moberg 27.10.05

MUSIKALSK MISJONÆR i Heimdalsgata

to til seks hver dag, i vinterfrakk for å holde varmen. Jeg finner mange nordmenn åpne for klassisk musikk, men halvparten av mine kunder er utlendinger bosatt i Norge. Det sier visst noe om noe, jeg vet bare ikke riktig hvordan det bør utdypes... Men det er klart at med den begrensede tilgang på klassisk musikk i radio og fjernsyn er ikke sjansen så stor for at mange skal bli galde i musikk, dessuten er det bare befolkningen i de største byene som får en rimelig sjanse til å oppleve en konsert. Men hvorfor skal nå alle på liv og død høre på klassisk musikk, har en vanlig mann i det hele tatt til å forstå et geni som f. Eks Beethoven? – Beethoven var jo kvintessensen av menneskelige egenskaper, det er bare på det musikalske plan han skilte seg ut som geni, beretter Sanders mildt, og tilføyer at musikk nå er et produkt av mennesker med utspring i menneskelige følelser.

- Men vi som er umusikalske? provosere vi. Men bare et nytt mildt smil fra misjonæren:

-Finnes de? Jeg tror det er et spørsmål om tilvenning, som så mye annet av like-ikke like-kategorien. Og husk det finnes atskillig dårlig klassisk musikk og at det første møte

med mindreverdige musikk ikke bør få prege ens syn på musikk resten av livet. Jeg kan ikke bevise noe, men jeg tror dersom flere mennesker fikk oppleve musikkglede ville kvaliteten på selve livet være annerledes. Folks hverdag ville kanskje være litt lettere, hat ville fått mindre plass, gode egenskaper ville blitt framelsket på bekostning av dårlige. Når en tenker på de oppfinnelsene menneskene i løpet av de siste 2.000 år har gjort seg skyld i, synes jeg store musikkverk står fram som noe av det beste.

KULTUR- RARE GREIER

Og i dag kan hvem som helst altså få de store konserter inn i egen stue via avansert teknikk?

-Moderne teknikk har muliggjort at plater kan gjengi mer perfekt enn ofte tilfelle er i en konsertsal, men husk musikk er mer enn teknikk, det er nå noe eget ved å være til stede den sjeldne gangen en konsert er virkelig vellykket, være der idet mirakelet skjer. Men plater har en stor berettigelse i og med at det skjer så meget man aldri kan få være med på i det øyeblikk det skjer. Hva lytter så John Sanders til selv?

- Jeg hører lite på pop musikk, sier Sanders unnskyldende, men føyer hurtig til at det skyldes tidsmangel, ikke et syn på pop som hundre prosent mindreverdige støy. Nei, det er de store klassikere som Beethoven, Bach, Mozart, Haydn, Handel og Schubert og de andre fra den tida, og av nyre komponister særlig Mahler og Strauss.

-Jeg er kanskje litt reaksjonær på den måten, medgir Sanders,- men det ser ut som om folk flest er reaksjonære på felter som sterkt angår dem selv. At rikfolk er politisk reaksjonære, for eksempel.

Konkludere Sanders, en idealist og kulturfakkel fra et land hvis kultur vi ”klassiske europeere” så ofte forbinder med Mickey Spillane innen litteraturen og Al Jolson innen musikken. Elysium har han kalt sin plass, stedet der den klassiske mytologi lot lykksalige sjeler samles etter dette liv, og som inspirerte Sciller til følgende linjer:

*Freud
Schöner Götterfunken
Tochter aus Elysium*

Linjene inngår i sluttsatsen av Beethovens Niende Symfoni men som sagt, han tenkte neppe på Heimdalsgata da han lot seg inspirere. Kultur-det er rare greier.

Tekst :Terje Mosnes

Foto: Odd Wentzel

Transkribert av Kjartan Bloch Moberg 27.10.05

**MUSIKALSK MISJONÆR
i Heimdalsgata**